



## Kaj Munk prædiken pinsedag

**Taler**

Kaj Munk  
Præst og dramatiker

**Dato**

1. juni 1941

**Sted**

Vedersø Kirke

**Omstændigheder****Prædikentekst**

Johannesevangeliet kapitel 14, vers 23-31

- 1 Pinsen er Sommerens Fest i Danmark. Sol og dybblaa Himmel, lysegrønne  
Bøge, saftige Marker, blussende Grøftekanter er dens Tegn ved Dag, og om  
Natten smiler de blege Stjerner, Bølgerne bølger mod Kysterne, og Nattergalen  
sødt i Busken slaar. Kun Heden er vrangvillig og modvendt. Jyden han er stærk  
5 og sej. Heden skal have Tid til at sunde sig. Den tager ikke mod Foraaret før hen  
i August.

- Den, der skriver disse Linier, har saa ofte berømmet Jyllands strenge Skønhed, at  
han maa have Lov til for engangs Skyld at synge Bøgeskoven Pris. Har man  
10 længe været fra den, fortryller den En ganske ved Gensynet, naar den tager sin  
mest indsmigrende Mine paa. Helt havde man glemt, at der er en Tone af grønt,  
der kan lyse saa sjælevederkvægende, helt havde man glemt, at Bøgestammerne  
kan være saa ranke og saa høje, at det er virkelig sandt. Og allevegne smyger  
Vandet omkring Danmark sig ind og lader det blaa og det grønnes.  
15 Oehlschlägers Digt faar en straalende Sommerdag af Naturen foræret den  
Højhed, det mangler i sig selv. Det føles virkelig som en Skæbne, en  
Kaldsbestemmelse, at gamle Danmark skal bestaa saa længe Bøgen spejler sin  
Top i Bølgen blaa.

- 20 Ak, men Tiden er ikke til billig Naturpanegyrik, nej, den er end ikke til dyr. For  
det er vel endda ikke saa meget Bøgen det kommer an paa som Kornet og  
Græsset. Og de dyrkede Marker paa Bankerne ud mod Kysten har ikke meget  
grønt at spejle i Bølgen blaa. Paa de magre Egne af vort Land er Græsmarkerne  
ved at antage Lighed med Sahara. De vender det hvide ud af Øjnene og stirrer i  
25 Anfald op mod Himlen. Men Himlen bliver ved at straale lige følesløst blaa. Da  
Bonden satte sine Køer paa Stald i Efteraaret, tænkte han: Klarer vi Vinteren?  
Nu spørger han: Klarer vi Sommeren? D. v. s. Det gør han ikke; for han ved

30 allerede, han klarer den ikke. For hver Uge der gaar uden Regn, maa han slaa flere og flere af sine Dyr ned. De fik dog Føden i Vinter, men det var skralt, og de led frygteligt af Kulde. Der var de Steder, hvor der indlagdes interimistiske Kakkelovne i Staldene med et Rør ud af et Vindue, og lige meget hjalp det. I Foraaaret har det vrimlet med Misfødsler og Dødfødsler i Staldene. Jeg kender en lille Hedegaard, hvor 4 Køer skulde kælve; det blev til en Stenkalv, saa lille som en Dukke og helt forstenet, en vanskabt Kalv og en dødfødt Kalv og endelig en, 35 der var god nok, men hvor det gik galt med Efterbyrden. Det er Vinterens Eftersmæk. For over en Maaned siden skulde disse stakkels Dyr have været ud og vederkvæget sig paa Græsset. Men hvor er Græsset. Den dyre, dyre Kløver har Foraarets Isslag ædt; det kommer ikke mere. Og Græsserne svider Nattefrost og 40 Tørke, saa ikke en Pille grønt kan vove sig frem.

Hvad skal en Præst fortælle om den Elendighed. Ja, hvad andet har vi Præster til, naar det gaar galt, end til at trøste? Det er en arg Løgn. Præster har vi til at sige Sandheden. Hvis Sandheden er uden Trøst, saa har vi ikke Præsterne til at 45 trøste. Er der noget, der har nedbrudt Respekten for Kirken og Tilliden til den, da er det dette Forhold, at man ved paa Forhaand, at Præsten er en ufarlig Person. Han siger mange kønne og velmenende Ord, og det er da saa pænt af ham, og Tante Line er ogsaa glad for det. Men vi andre — ja, vi er jo voxet fra Sukkerstadsen. Det er kun de smaa, der lader sig spise af med en Narresut.

50 Nej, Præsten er Meddeler til Meningheden af Guds Ord. Og dette Guds Ord har lært ham — og har det ikke, er det hans egen Skyld — at Gud har meget andet at sige til sine Børn end Vysse vysse vysse. Dette Guds Ord har lært ham, at der er Tider i det enkelte Menneskes Liv og der Tider i de enkelte Folkeslags 55 Liv, da vi er under Guds Vrede. Et Menneske, et Folk kan svigte saa afgørende, at Guds Langmodigheds Lys brænder ud, og dets sidste Gnist tænder hans Forbitrelses Baal.

Hvis et Menneske vil sælge dig en Ko i Jesu Navn, saa vær viss paa, at den er 60 trepattet, sagde I C Christensen. Den gamle Folkehøvding har altsaa kendt Folk, for hvem uretmæssig Vindig og selve den Helliges Navn simpelthen gik i eet... Jeg takker dig Herre min Gud at det lykkedes mig at komme af med den Ko, uden at Køberen opdagede, at den er trepattet; ja, jeg takker dig, kære Herre, for din overvættes Godhed for min Person, og jeg beder dig om, at du vil se i Naade 65 til mig og hjælpe mig med at lave det Nummer engang til; saa kan jeg snart blive en holden Mand.”

70 Gud Herrens Vrede er over os. Han har lukket sin Himmel for vore Bønner  
som for vore Udskejelser og vor LigeGYldighed. Han har givet os i vore egne  
Hænder. Og vi kan te os nok saa fromt og bilde os selv nok saa meget ind, at vi  
takket være vor Godhed og vor Snedighed har bragt os selv paa det tørre — det  
vil fremgaa af hans Passivitet over for os, at — ja, at det er just det, vi har:  
vi har bragt os selv paa det tørre.

75 Jamen er det nu ikke noget hysterisk Bavl? er der et eneste fornuftigt voxent  
Menneske, der kan bilde sig selv end sige andre ind, at hvis vi havde været et  
gudfrygtigt, et ædelt og modigt og tappert Folk, at saa — ja, saa havde det  
regnet.

80 Det Spørgsmaal om Regn, hører det ikke mere under Meteorologien end under  
Teologien? De Folk, der lever efter Guds Vilje, forskaanes de for Modgang og  
Lidelse, faar de Sol og Regn beskikket i Velsignelsens Tider? hedder det ikke i  
Stedet for hos Kristus selv: Han lader sin Sol opgaa over onde og gode, han lader  
85 det regne over Retfærdige og Uretfærdige?

Det er sandt alt sammen. Og dog var Gud for Jesus en bestandigt virkende Gud.  
I alt hvad der skete om ham erkendte han sin Faders Vilje. “Der falder ikke en  
Spurv til Jorden uden at Gud er med i det” læste han. “Paa eder er endog alle  
90 Hovedhaar talte. Frygt ikke for dem, der slaar Legemet ihjel; frygt hellere for  
ham, der kan fordærve baade Sjæl og Legeme i Helvede.”

Han skulde selv opleve den største af al menneskelig Nød: at være forladt af  
Gud. For vor Synds Skyld naaede han det Afgrundens Øjeblik i sit Liv, da han  
95 maatte raabe: “Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig?”

Jo, Jesus vidste nok, at der allerede her i Livet kan komme en Tilstand af  
Gudforladthed. Hans nærmeste Disciple oplevede dem ogsaa: Judas Iskariotes  
forblev i den, men Peter greb Angerens Redningsbælte og blev frelst.

100 “Da begyndte han at skamme de Byer ud, som ikke havde modtaget det Frelsens  
Evangelium, han bragte, beretter Skriften, og han truede dem med den Død og  
Dom, der vilde følge af at sidde hans Ord overhørig. Thi ogsaa i den nye Pagt  
gælder det, at Gud lader sig ikke spotte.

105

Kristendommen tror paa, at Gud har skabt Verden, og den tror paa Kødets Opstandelse. Den anerkender ikke noget uoverstigeligt Skel med Krop og Aand. Den er en aandskødelig Religion. Ogsaa gennem de synlige Ting fremmer Gud sin Vilje. Saa højt ophøjet er Gud over os Væsener af Støv og Tid, at vi ikke kan følge Linierne i hans Vilje og Værk. Men kristne tror, at kommer Regnen, kommer den efter Guds Plan; og holdes den tilbage, er det efter hans Ønske. Naar Smerte falder over en Person eller en Nation, kan det være Gud, der kaarer sin Udvalgte med Lidelsens Adelskab, Gud, der træner, hårder, dygtiggør sin Søn. Det aner mig, at noget saadant er det, som fuldbyrder sig i Finland. Men det kan ogsaa skyldes det stikmodsatte; Gud kan straffe den strafværdige enten ved at lade ham løbe Linen ud eller hjemsøge ham med sin Vredes Svøbe.

**Kilde**

120 Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet

**Kildetype**

Digitalt manuskript

**Tags**

125 Anden Verdenskrig, Danmarks besættelse 1940-1945, Første tekstrække, Pinsedag, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet

**URI**

<https://www.dansketaler.dk/tale/kaj-munk-praediken-pinsedag>

130

135

140